

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองในตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) มีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรผู้ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลแม่อุคอ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 133 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มากผู้วิจัยจึงศึกษาจากจำนวนทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (closed — ended questions) และคำถามปลายเปิด (open — ended questions) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

3) นำเครื่องมือที่จัดสร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็น จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ เผ่าพันธุ์ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้รวมของครัวเรือน รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยว จำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิก หนี้สิน การให้ความร่วมมือในด้านการพัฒนาหมู่บ้าน การได้รับเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีจำนวนคำถามทั้งหมด 13 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองมีข้อคำถามอยู่ 13 ประเด็น โดยให้แสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประเด็นเกษตรกรเห็นด้วยเพียงใดตามมาตรวัด 5 ระดับของLikert scale ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็น (Weight mean Score) ในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง โดยถามความคิดเห็นของเกษตรกรต่อระดับการเข้ามามีส่วนร่วมใน 5 ด้าน (Dimension) คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ มีข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ โดยมีมาตรวัดความคิดเห็นต่อระดับการเข้ามามีส่วนร่วม 5 ระดับดังนี้

ร่วมมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
ร่วมมาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ร่วมปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ร่วมน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ร่วมน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตองใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ร่วมมากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	คะแนน
ร่วมมาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	คะแนน
ร่วมปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	คะแนน
ร่วมน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	คะแนน
ร่วมน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	คะแนน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง ในส่วนคำถามเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ประเด็น โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นต่อแต่ละประเด็นว่าเป็นปัญหา

ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมายระดับปัญหาอุปสรรคในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง ใช้วิธีนำค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นในแต่ละประเด็นมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	คะแนน
เป็นปัญหามาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	คะแนน
เป็นปัญหาปานกลาง	ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	คะแนน

ส่วนคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง เป็นคำถามในลักษณะแบบ ปลายเปิด ให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็น

2.3 การทดสอบแบบสัมภาษณ์

2.3.1 การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

การตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมานั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ต้องการและครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาหรือไม่ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของเกษตรกรเพื่อพิจารณาและขอรับคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นหรือข้อความที่ควรเพิ่มเติมหรือแก้ไขจากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปทดสอบต่อไป

2.3.2 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองสัมภาษณ์ประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ใช้ศึกษา จำนวน 20 ราย จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ในตอนต้นที่ 2 ทศนคติของเกษตรกรต่อแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัว ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหา

ค่า Reliability Coefficient ตามวิธีการของ Cronbach โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์แต่ละตอนมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's alpha) ดังนี้

ตอนที่ 2 ได้ค่า $\alpha = 0.7739$

ตอนที่ 3 ได้ค่า $\alpha = 0.9496$

ตอนที่ 4 ได้ค่า $\alpha = 0.7166$

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคลโดยสัมภาษณ์ตัวแทนของครัวเรือน ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุ่งดอกบัวตอง ในกรณีที่ตัวแทนครัวเรือนไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผ่านล่ามที่ได้รับการอบรมการใช้แบบสัมภาษณ์มาแล้ว

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ และเว็บไซต์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/ PC for Windows (Statistical Package for Social Science Research) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

สถานที่ดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ ตำบลแม่อุคอ อำเภอบุชนวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน คือตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549